

Národní akreditační úřad
pro vysoké školství

RADA NÁRODNÍHO AKREDITAČNÍHO ÚŘADU PRO VYSOKÉ ŠKOLSTVÍ

575/2018

Rámec vnitřního zajišťování a hodnocení kvality činnosti Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství

Usnesení:

Rada Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství podle čl. 3 odst. 1 písm. n) Statutu Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství schváleného usnesením vlády České republiky ze dne 4. září 2018 pod č. 568 schvaluje tento Rámec vnitřního zajišťování a hodnocení kvality činnosti Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství.

Schváleno na 11. řádném zasedání Rady NAÚ dne 22. listopadu 2018.

Rámec vnitřního zajišťování a hodnocení kvality činnosti Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství

V souladu se Standardy a směrnicemi pro zajišťování kvality v Evropském prostoru vysokého školství (*European Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area - ESG*) Národní akreditační úřad pro vysoké školství (NAÚ) stanovil postupy zajišťování kvality vlastní činnosti. Stejně jako pro vysoké školy, o kvalitu jejichž vzdělávací činnosti NAÚ pečuje, je i pro NAÚ klíčové formulovat základní rámec vnitřního zajišťování kvality a kriticky reflektovat svou činnost v pravidelném vnitřním hodnocení. Vnitřní zajišťování kvality chápe NAÚ jako nastavení své činnosti tak, aby jejím prostřednictvím efektivně plnil svou úlohu danou zákonem o vysokých školách, dosahoval svých cílů formulovaných v misi NAÚ a plnil své společenské poslání. Rámec vnitřního zajišťování a hodnocení kvality činnosti NAÚ vychází z analýzy poslání NAÚ a podmínek potřebných pro jeho naplňování. Tento dokument představuje vizi, o jejíž naplnění NAÚ usiluje.

Mise NAÚ a její naplňování

Podle zákona o vysokých školách je NAÚ nezávislým orgánem, který se zabývá kvalitou vysokého školství, rozhoduje ve správním řízení o akreditaci studijních programů, akreditaci oborů habilitačního a jmenovacího řízení a o institucionální akreditaci, provádí kontroly dodržování právních předpisů na vysokých školách a vnější hodnocení vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností vysokých škol. Společenským posláním NAÚ je hodnotit kvalitu vysokého školství odborně, kvalifikovaně a s důrazem na zpětnou vazbu, která vysokým školám umožní další kvalitativní růst. NAÚ podporuje veřejné, státní i soukromé vysoké školy v rozvoji jejich vnitřních systémů zajišťování kvality, které musí tvořit rámec pro samostatné podněty pěstující vysokou a udržitelnou úroveň vzdělávání a dalších činností. S ohledem na akademickou tradici v České republice i zákonnou úpravu respektuje NAÚ primární odpovědnost vysokých škol a jejich akademických obcí za kvalitu vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností.

NAÚ plní své společenské poslání zejména prostřednictvím rozhodováním o akreditacích studijních programů, oborů habilitačního a jmenovacího řízení a institucionální akreditaci a posuzováním jejich kvality v rámci vnějšího hodnocení a kontroly dodržování právních předpisů. Rovněž provádí širší analýzu na systémové úrovni, která by se opírala o jeho souhrnná zjištění a získané poznatky z oblasti vysokého školství. Na základě této analýzy NAÚ dává podněty a doporučení k dalšímu rozvoji vysokoškolského vzdělávání a zajišťování jeho kvality.

Pro NAÚ jsou inspirací modely zajišťování kvality v Evropském prostoru terciárního vzdělávání, v němž reprezentuje český systém vnějšího zabezpečování kvality a jeho prostřednictvím spolupracuje s akreditačními agenturami v dalších zemích. NAÚ jedná odpovědně, otevřeně a transparentně ve věci akreditací a procesů zajišťování kvality a za své přirozené partnery považuje reprezentace vysokých škol, zástupce studentské obce, ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, zaměstnavatelské svazy, Vysokoškolský odborový svaz a další zástupce praxe. Vzájemná důvěra a dialog jsou klíčovými nástroji v procesu zajišťování vysoké úrovně kvality ve vysokém školství v České republice.

S ohledem na naplňování cílů NAÚ lze stanovit několik aspektů činnosti, kterým musí NAÚ věnovat zvýšenou a trvalou pozornost. Je nezbytné, aby NAÚ při své činnosti nejen plnil

zákoně povinnosti a dodržoval právní normy, ale také aby naplňoval své společenské poslání, tedy aby výstupem z jeho činnosti bylo kvalifikované odborné posouzení kvality podporující rozvoj vysokých škol. NAÚ musí jednat podle principů dobré správy a při rozhodování aplikovat správní uvážení. Řídí se zákonnými předpisy a také svými vlastními pravidly a postupy, které si nezávisle stanovil pro udržení konzistentnosti a transparentnosti své činnosti. Transparentnost a otevřenost tak patří mezi hlavní principy, na jejichž základě NAÚ vykonává svou činnost a které by měly vést k naplňování principu odpovědnosti za své konání (*accountability*). Klíčovou roli hraje zpětná vazba a komunikace v rámci NAÚ a jeho orgánů i navenek s jeho přirozenými partnery (stakeholdery), popřípadě odbornou veřejností. Pravidelné hodnocení podstatných aspektů činnosti a sledování jejich vývoje v čase tvoří zásadní prvky vnitřního zajišťování kvality. Vnitřní a vnější hodnocení NAÚ umožňuje reformulaci cílů, případně stanovení nových cílů ke zvyšování kvality jeho činnosti s ohledem na poznatky z kritické analýzy dosavadního fungování a na měnící se vnější podmínky. V těchto oblastech stanovil NAÚ konkrétní postupy, které mají za cíl zvýšit kvalitu jeho činnosti a lépe umožnit plnění jeho poslání. Jde o model vnitřního zajišťování a hodnocení kvality, který si NAÚ vytyčil s ohledem na svou misi. Přibližování se k tomuto modelu je kontinuální proces.

Metody zajišťování a kontroly souladu s vnějšími a vnitřními pravidly

NAÚ plní své úkoly podle zákona o vysokých školách, souvisejících nařízení vlády (zejména o standardech pro akreditace), správního řádu a svého Statutu schváleného vládou ČR. Při své činnosti dodržuje zákonné a právní normy. Zákonné požadavky a standardy pro akreditace by měl NAÚ uplatňovat konzistentně a na základě racionální úvahy při dodržení zásady, že v obdobných případech se postupuje obdobně, aby byla naplněna zásada legitimního očekávání na straně vysokých škol.

K plnění těchto úkolů si NAÚ stanovuje vlastní postupy a kritéria a jedná v souladu s nimi. Při posuzování žádostí o akreditace a hodnocení vysokých škol se NAÚ řídí svými **metodickými dokumenty**. Metodické dokumenty a postupy týkající se činnosti zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání, které NAÚ vykonává, procházejí **pravidelnou revizí** a jsou upravovány podle potřeby tak, aby odrážely dynamický vývoj v oblasti vysokého školství a zohledňovaly jak zkušenosti z dosavadní činnosti, tak vnější i vnitřní kritické podněty. Za tímto účelem NAÚ průběžně vyhledává a vyhodnocuje zpětnou vazbu v rámci svých součástí (Rada NAÚ, Seznam hodnotitelů, Přezkumná komise, Kancelář NAÚ) i mezi stakeholdery.

V návaznosti na pravidelnou revizi metodických materiálů a postupů NAÚ v relevantních případech předkládá **podněty k úpravě podzákonných předpisů**, zejména standardů pro akreditace, popřípadě též zákonných norem, přičemž tyto podněty by mj. měly odrážet zkušenosti získané se zaváděním nového systému zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání do praxe. NAÚ při tom bude dbát na nejvyšší možnou míru souladu těchto metodických materiálů a podzákonných, resp. zákonných norem se standardy ESG.

Z hlediska průběhu správních řízení přispívá **kontrola obdržených žádostí po formální stránce** v Kanceláři NAÚ k dodržování náležitostí žádostí stanovených NAÚ. Tato kontrola zachytí formální nedostatky v žádostech a umožní jejich vypořádání ještě před posouzením žádostí v hodnoticích komisích. Navíc vede k urychlení a potažmo větší efektivitě procesu posuzování žádostí o akreditaci. Kancelář NAÚ rovněž poskytuje **odbornou i administrativní podporu** hodnoticím komisím, což také vytváří lepší podmínky pro

dodržování formálních náležitostí výstupů z činnosti hodnoticích komisí a zároveň přispívá k sjednocování kritérií posuzování.

Hodnotitelé, tedy osoby zapsané do Seznamu hodnotitelů, musí být s postupy posuzování, standardy a jejich aplikací důkladně obeznámeni. K tomuto účelu zpracovává NAÚ metodické pomůcky a rovněž systematicky **školí osoby zapsané do Seznamu hodnotitelů**. Úvodní školení se konají průběžně a zajišťuje je Kancelář NAÚ. Zvláštní pozornost je věnována školení hodnotitelů v problematice institucionální akreditace. Následně NAÚ umožňuje a podporuje výměnu zkušeností i odbornou diskusi mezi hodnotiteli.

Hodnoticí komise, které podle zákona o vysokých školách a svého Statutu NAÚ zřizuje jako odborné poradní orgány, jsou velice významné pro činnost NAÚ. Jejich způsob jednání upravuje **Jednací řád hodnoticích komisí** i další materiály, které vymezují roli a pravidla činnosti hodnoticích komisí.

Transparentnost

Právní předpisy upravující činnost NAÚ včetně standardů pro akreditace, a také všechny metodické materiály NAÚ, jsou stakeholderům i veřejnosti k dispozici na webových stránkách NAÚ. NAÚ dále **zveřejňuje svá rozhodnutí ve správních řízeních** a zápisy ze zasedání Rady. Zprávy z vnějšího hodnocení kvality vysokoškolského vzdělávání a dalších činností NAÚ jako orgánu působícího ve veřejném zájmu budou také zveřejněny. NAÚ rovněž zveřejňuje průběžně aktualizovaný výpis ze Seznamu hodnotitelů, který obsahuje u každého hodnotitele údaje v zákonem stanoveném rozsahu (mj. povolání a odborné zaměření). Z důvodu transparentnosti NAÚ zveřejňuje obdobné údaje, popř. další relevantní údaje, i v případě členů Rady NAÚ a Přezkumné komise NAÚ, kteří jsou činiteli ve veřejném zájmu.

Kromě toho NAÚ veřejnosti zpřístupňuje také **zprávy o své činnosti**, a to jak roční zprávy obsahující přehled aktivit a statistické údaje, tak **zprávy o vnitřním hodnocení NAÚ**. V souladu s požadavky asociace sdružující evropské akreditační agentury *European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA)* se v případě vnějšího hodnocení NAÚ zveřejňuje také sebehodnotící zpráva NAÚ a závěrečná zpráva o jeho hodnocení mezinárodním expertním panelem v rámci periodického vnějšího hodnocení.

Ke zveřejňování údajů slouží zejména webová stránka NAÚ, která by měla být spravována s ohledem na maximální přehlednost, informativnost a snadnou orientaci uživatele. Podstatné údaje a dokumenty jsou přístupné i v anglickém jazyce. Povinné údaje NAÚ zveřejňuje rovněž na své úřední desce.

Komunikace

V rámci vnitřního zajišťování kvality NAÚ stanovil **základní linii komunikace** s přirozenými partnery (stakeholdery), zejména s vysokými školami. Předsednictvo a Kancelář NAÚ poskytují konzultace k procesním otázkám správních řízení a formálním náležitostem žádostí o akreditace. Zodpovídá i obecné otázky k požadavkům zákona a standardů pro akreditace a jejich interpretaci ze strany NAÚ. Nevyjadřují se však k obsahu jednotlivých žádostí a neposuzuje naplnění nebo nenaplnění standardů pro akreditace v konkrétních případech. Členové hodnoticích komisí ustavených pro posouzení konkrétních žádostí o akreditace rovněž nevstupují do kontaktu se žadatelem nad rámec dožadání doplňujících podkladů potřebných pro posouzení.

Předseda a členové Rady NAÚ mohou jednat s žadateli k obsahu žádostí a naplňování zákonných požadavků či standardů pro akreditace, ale v zásadě platí, že konzultace se neposkytují před projednáním žádosti Radou NAÚ. Diskuse se při jednání s vysokými školami zaměřují zejména na koncepční otázky, způsob řešení závažných problémů v činnosti vysoké školy atd. O veškerých jednáních členů Rady NAÚ s žadateli by měl být předseda NAÚ informován. Rada NAÚ jako taková plní konzultační roli na obecné úrovni prostřednictvím specifikace dílčích požadavků na žádosti o akreditace a interpretaci problematických ustanovení standardů pro akreditace. Tyto její závěry jsou vždy součástí zápisů ze zasedání Rady a dochází k jejich průběžnému zapracování do příslušných metodických materiálů NAÚ.

Hosté se účastní zasedání Rady NAÚ v souladu se Statutem NAÚ. Zástupci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a reprezentací vysokých škol jsou zváni na veřejnou část zasedání, na které nejsou předmětem jednání správní řízení ani projednávání jiných záležitostí týkající se konkrétních vysokých škol. Při projednávání žádosti o institucionální akreditaci se úvodní částí bodu jednání, než Rada přistoupí k hlasování o návrhu rozhodnutí, účastní také zástupci žadatele. V případě projednávání specifických bodů záležitosti přizvání dalších hostů na uvážení předsedy NAÚ. Ke koncepčním diskusím, sdílení zkušeností a bilancování činnosti NAÚ jsou vhodnou příležitostí zejména výjezdní zasedání Rady NAÚ, která se konají zpravidla několikrát ročně.

Členové orgánů NAÚ, mezi něž patří členové Rady NAÚ, Přezkumné komise NAÚ i osoby zapsané do Seznamu hodnotitelů, se při své činnosti v zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání řídí **Etickým kodexem NAÚ**. Etický kodex zdůrazňuje mimo jiné principy objektivity, transparentnosti, profesionality, odpovědnosti, osobní integrity a nezávislosti a vylučuje ovlivňování v důsledku střetu zájmů, korupce a diskriminace. Vztahuje se rovněž na pracovníky Kanceláře NAÚ, kteří navíc podléhají Etickému kodexu úředníků a zaměstnanců veřejné správy.

Zpětná vazba

Zpětnou vazbu na svou činnost by měl NAÚ systematicky získávat jak v rámci svých součástí (Rada NAÚ, Seznam hodnotitelů, Přezkumná komise, Kancelář NAÚ), tak od svých přirozených partnerů (stakeholderů). **Mechanismus zpětné vazby** od jednotlivých skupin aktérů by měl být zakotven a konsistentně uplatňován tak, aby pravidelně vyhledával a vyhodnocoval kritické podněty zevnitř NAÚ i od stakeholderů.

Iniciovaná zpětná vazba může být **tematicky zaměřena na konkrétní aspekty činnosti NAÚ**, což umožní hlubší analýzu. Je třeba, aby na základě analýzy zpětné vazby docházelo k přijetí opatření vedoucích k odstranění zjištěných nedostatků, revizi stanovených pravidel a postupů a sjednocování rozhodovací praxe. Zároveň je brána v úvahu průběžná reflexe přicházející od členů akademické obce i dalších aktérů z řad odborné veřejnosti. Součástí mechanismu zpětné vazby pak je i systematické zprostředkování získaných poznatků a zkušeností jednotlivým skupinám aktérů.

Efektivní mechanismus zpětné vazby vytváří prostor pro podněty ke zlepšování činnosti, úpravě kritérií a metod a zároveň vyzdvihuje dobrou praxi (*good practice*), na níž je možné dále stavět. Výstupem ze zpracování zpětné vazby a vnitřního hodnocení činnosti NAÚ může být i podnět k novelizaci zákona či podzákonných předpisů vzhledem k tomu, že současný systém zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání vznikl nedávno a je teprve postupně uváděn do praxe.

V případě přirozených partnerů (stakeholderů) NAÚ je kromě formální zpětné vazby získané v rámci zakotveného mechanismu podstatná rovněž neformální zpětná vazba. Je předávána zejména prostřednictvím **pravidelné komunikace mezi NAÚ a jeho klíčovými partnery**. Zástupci reprezentací vysokých škol se zúčastňují zasedání Rady NAÚ, podobně zástupci NAÚ občasně vystupují na jednání reprezentací vysokých škol a setkávají se s vedením orgánů reprezentace vysokých škol, ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy i dalších institucí. Neformální zpětná vazba je získávána také prostřednictvím diskusí na odborných seminářích a konferencích, jichž se zástupci NAÚ zúčastňují a na kterých vystupují.

Pro další rozvoj a zkvalitňování činnosti NAÚ je třeba věnovat pozornost rovněž aplikaci standardů ESG a čerpat ze zkušeností dalších akreditačních agentur v evropském prostoru. **Posilování mezinárodních vazeb a zapojování do mezinárodních aktivit** přinese cenné poznatky a příklady dobré praxe, které NAÚ může využít při reflexi na vlastní činnost.

Vnitřní a vnější hodnocení

V souladu se standardy ESG a svým Statutem provádí NAÚ pravidelné **vnitřní hodnocení**, které je realizováno v plném rozsahu každé 3 roky a každoročně je aktualizováno. Soustřeďuje se na reflexi klíčových aspektů činnosti NAÚ a navrhuje opatření k dosahování dílčích cílů vedoucích k naplňování mise NAÚ. Vnitřní hodnocení umožňuje periodické vyhodnocení dosavadních zkušeností a sledování vývoje v čase prostřednictvím analýzy naplňování doporučení a kroků vytyčených při předchozích hodnoceních. Zakládá se na přímé návaznosti na předchozí hodnocení a zachycuje postupné naplňování vlastních dřívějších doporučení. Je důležité zohledňovat také naplňování standardů ESG prostřednictvím analýzy míry souladu s jejich požadavky (i v mezinárodním srovnání) a v případě proběhlého vnějšího hodnocení reflektovat doporučení panelu mezinárodních hodnotitelů. Vnitřní hodnocení řídí a zprávy z něj podle Statutu NAÚ připravují členové Rady NAÚ k tomu pověřeni Radou za podpory Kanceláře NAÚ.

Při vnitřním hodnocení je podstatná kontinuita průběžného naplňování doporučení, které bude NAÚ postupně formulovat v rámci vnitřních hodnocení, a těch, které vyplývají z analýzy souladu s požadavky standardů ESG. Zároveň je ale třeba, aby si NAÚ stanovoval dílčí otázky, které budou v daném období předmětem hlubší analýzy, což umožní skutečně účinnou reflexi a návrh konkrétních opatření vedoucích k lepší funkčnosti konkrétních aspektů činnosti NAÚ. Postup vnitřního hodnocení a struktura zpráv o vnitřním hodnocení proto musí dávat prostor pro oba přístupy, které se vzájemně doplňují a rozvíjejí. Ve vnitřním hodnocení je klíčová maximální otevřenost, schopnost kritické sebereflexe, přijímání různorodé zpětné vazby a schopnost pracovat s vlastními silnými a slabými stránkami.

Základní struktura vnitřního hodnocení:

1. Vymezení cílů a kontextu vnitřního hodnocení (návaznost na předchozí vnitřní hodnocení, vztah k vnějšímu hodnocení, zdůvodnění zaměření vnitřního hodnocení za dané období)
2. Vyhodnocení naplňování vytyčených cílů a doporučení (dřívější výstupy z vnitřního hodnocení a vnějšího hodnocení, analýza souladu s požadavky standardů ESG)
3. Hlubší analýza konkrétních aspektů činnosti NAÚ
4. Formulace závěrů a doporučení

S periodicitou pěti let NAÚ prochází **vnějším hodnocením** souladu se standardy ESG, které je zároveň podmínkou pro členství v asociaci ENQA a pro mezinárodní uznatelnost NAÚ jako akreditační agentury i výstupů z jeho činnosti. Mezinárodní panel proškolených expertů ve vnějším hodnocení posoudí činnost NAÚ prostřednictvím analýzy jeho sebehodnotící zprávy a několikadenní návštěvy na místě, která sestává převážně z jednání se zástupci NAÚ a stakeholdery. Sebehodnocení je komplexní proces, do kterého se musí zapojit široké spektrum aktérů uvnitř NAÚ i mezi stakeholdery.

Vztah vnitřního a vnějšího hodnocení:

Vnitřní zajišťování kvality znamená, že NAÚ si sám vytváří interní mechanismy, jejichž prostřednictvím sleduje a posuzuje kvalitu vlastní činnosti. Vnitřní hodnocení pak představuje významný mechanismus vnitřního zajišťování kvality a slouží zejména ke stanovení dílčích cílů, které umožní naplňování mise NAÚ, a postupných kroků k jejich dosažení. Vnitřní hodnocení zároveň tvoří základ vnějšího hodnocení, zejména při přípravě sebehodnotící zprávy. Sebehodnocení slouží k zachycení jeho vývoje v delším časovém úseku než vnitřní hodnocení a jedná se také o proces komplexnější jak rozsahem, tak z hlediska přímého zapojení různých aktérů. Hodnocení mezinárodními odborníky v oblasti zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání pak poskytne NAÚ kritický náhled na jeho činnost zvenčí v mezinárodním měřítku. Panel expertů navíc hodnotí mimo jiné také samotné vnitřní zajišťování kvality NAÚ. NAÚ si je vědom, že kritické, analytické, realistické a otevřené vnitřní hodnocení a sebehodnocení v rámci vnějšího hodnocení je základem pro zkvalitňování jeho činnosti. V žádném případě nejde o formální záležitost. Závěry a doporučení z těchto dvou hodnotících procesů povedou ke konkrétním opatřením, která se musí promítat do každodenní činnosti NAÚ.

Tento Rámcový vnitřní zajišťování a hodnocení kvality činnosti Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství byl v souladu s čl. 3 odst. 1 písm. n) Statutu schválen Radou dne 22. listopadu 2018.